

Stanovisko Výboru regiónov na tému „SPP do roku 2020: Zvládnutie budúcich výziev v oblasti potravín, prírodných zdrojov a území“

(2011/C 192/05)

VÝBOR REGIÓNOV

- zdôrazňuje, že priame platby musia ako odmena za poskytovanie verejných statkov a ako kompenzácia za prísnejšie výrobné normy EÚ aj naďalej predstavovať základ stabilizovania príjmov poľnohospodárov, a to vždy pod podmienkou, že zrušenie viazanosti platieb nespôsobí riziko zániku produkcie v oblastiach s trvalým prírodným znevýhodnením;
- zdôrazňuje, že spoločná poľnohospodárska politika a politika súdržnosti sa nemôžu posudzovať nezávisle a že územné ciele týchto dvoch politík sa musia viac ako doteraz koordinovať hlavne na úrovni EÚ. Výbor zdôrazňuje, že je potrebné vyčleniť dostatok prostriedkov na os 3 v rámci 2. piliera na zvýšenie kvality života na vidieku a diverzifikáciu vidieckeho hospodárstva;
- opätovne vyjadruje podporu návrhu vymedziť spoločný strategický rámec, ktorý bude zahŕňať štrukturálne fondy a iné fondy územného rozvoja ako EPFRV a FEP;
- vyjadruje obavy v súvislosti s prvými hlavnými usmerneniami, ktoré Komisia uverejnila pre oblasť regulácie poľnohospodárskych trhov po roku 2013, a domnieva sa, že neoddeliteľnou súčasťou budúcnosti SPP je zachovanie nástrojov verejnej regulácie trhov s cieľom obmedziť kolísavosť cien a zabezpečiť stabilné ceny pre výrobcov a spotrebiteľov;
- konštatuje, že budúcnosť SPP treba vidieť v súvislosti s budúcnosťou európskej obchodnej politiky, preto ak chce EÚ prispievať k potravinovej bezpečnosti vo svete, musí sa obchodná politika EÚ a medzinárodná obchodná politika aj v rámci WTO postarať o to, aby mohlo poľnohospodárstvo v EÚ vyrábať za spravodlivých podmienok;
- vyzdvihuje osobitnú subsidiárnu zodpovednosť pri tvorbe budúcej politiky súdržnosti a poľnohospodárskej politiky. Bez spochybňovania spoločných východísk v týchto oblastiach politiky a prínosu spoločnej politiky treba povedať, že miestne a regionálne orgány musia byť viac než doteraz zapájané do tvorby budúcich pilierov budúcej SPP. Ak sa má zároveň dosiahnuť akceptácia spoločných východísk SPP, posilniť miestna zodpovednosť a zlepšiť akceptáciu v spoločnosti, je bezpodmienečne nevyhnutné vytvoriť viacúrovňový rámec riadenia;
- zdôrazňuje, že ciele spoločnej poľnohospodárskej politiky sa dajú dosiahnuť iba vtedy, ak budú aj po roku 2014 k dispozícii dostatočné finančné prostriedky.

Spravodajca	Luis DURNWALDER (IT/ELS), predseda autonómnej provincie Bolzano/Bozen
Referenčný dokument	Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: SPP do roku 2020: zvládnutie budúcich výziev v oblasti potravín, prírodných zdrojov a území KOM(2010) 672 v konečnom znení

I. VŠEOBECNÉ PRIPOMIENKY

VÝBOR REGIÓNOV

konštatuje, že:

1. Poľnohospodárstvo má veľký význam pri rozvoji vidieckych oblastí v Európe, keďže poskytuje zamestnanie takmer 30 miliónom osôb. Vidiecke oblasti pokrývajú 90 % územia Európskej únie a 60 % európskych občanov žije na vidieku.

2. Poľnohospodárstvo umožňuje zabezpečiť dodávky potravín pre Európanov, rozvíjať hospodárske kolobehy a tvoriť pracovné miesta, a zároveň vytvára kvalitný životný priestor, prispieva k hydrogeologickej štruktúre územia, zachováva kultúrnu krajinu a obyčaje. Bez poľnohospodárstva je multifunkčný a udržateľný rozvoj vidieka v Európe nemysliteľný.

3. Spoločná poľnohospodárska politika (SPP) je preto jednou z ústredných úloh Európskeho hospodárskeho spoločenstva už od jeho založenia. SPP ukázala, že spoločná politika môže byť pre európsku spoločnosť veľkým prínosom, pričom ciele stratégie Európa 2020 sa môžu podporiť prostredníctvom územných dohôd.

4. SPP bola a je aj preto úspešná, lebo počas desaťročí svojej existencie čelila vždy novým a novým výzvam v Európe a vo svete a prispôbovala sa im.

5. Rámcové hospodárske podmienky, kolísanie cien, pokles príjmov poľnohospodárov, stúpajúci dopyt po potravinách a poľnohospodárskych surovinách vo svete a požiadavky týkajúce sa udržateľnosti a ekologizácie výrobných postupov, predovšetkým požiadavka, aby poľnohospodári robili viac pre ochranu podnebia a ochranu pred negatívnymi účinkami zmeny klímy, ale aj aby zlepšili ochranu zvierat a zabezpečili riadnu ochranu spotrebiteľov, a to tak z hľadiska potravinovej bezpečnosti ako aj zabezpečenia poľnohospodárskych dodávok, si teraz vyžaduje vypracovať SPP na obdobie po roku 2013.

6. Výbor regiónov už na svojom 85. plenárnom zasadnutí 9. a 10. júna 2010 schválil stanovisko z vlastnej iniciatívy o budúcnosti SPP po roku 2013, v ktorom zastáva názor, že SPP musí:

— zostať spoločnou politikou,

— zaručiť potravinovú nezávislosť a potravinovú bezpečnosť Európanov,

— zaručiť stabilitu príjmov,

— platiť pri všetkých výrobkoch, podnecovať zavádzanie alternatívnych poľnohospodárskych postupov a podporovať zamestnanosť a udržateľné využívanie pôdy,

— podporovať také systémy výroby, ktoré sú ekologicky vhodné a šetria prírodné zdroje vrátane krajiny a biodiverzity,

— zohľadňovať prírodné a zemepisné znevýhodnenia (horské oblasti, ostrovy, riedko osídlené oblasti, najodľahlejšie regióny),

— zameriavať sa na poľnohospodárstvo a potravinárstvo,

— prispievať k ďalšiemu rozvoju a zjednodušovaniu určitých podmienok uplatňovania a administratívnych postupov v rámci prvého a druhého piliera SPP, predovšetkým zvyšovaním miery a zlepšovaním úrovne zapojenia miestnych orgánov,

— byť tak finančne vybavená, aby to zodpovedalo budúcim výzvam a problémom.

7. Výbor regiónov prijal 27. januára 2011 výhľadové stanovisko o miestnych potravinových sústavách, v ktorom zdôraznil hodnotu rozmanitého európskeho poľnohospodárstva a prínos miestneho predaja výrobkov z hľadiska ekologických, sociálnych a ekonomických potrieb.

8. V nadväznosti na svoju prácu týkajúcu sa reformy SPP a v odpovedi na oznámenie z novembra 2010 Výbor regiónov súhlasne berie na vedomie, že Komisia do tohto oznámenia zapracovala mnohé body spomenuté v uvedenom stanovisku výboru a zdôrazňuje, že sú platné a pri reforme sa musia zohľadniť.

9. Výbor regiónov osobitne zdôrazňuje význam SPP, predovšetkým jej 2. piliera, pri celkovom rozvoji európskeho vidieka. Tento rozvoj zase úzko súvisí s politikou súdržnosti a preto sa tieto dve oblasti politiky nemôžu posudzovať nezávisle, aj keď sú samostatné a obidve potrebné. Územné ciele týchto oblastí politiky sa musia viac ako doteraz koordinovať hlavne na úrovni EÚ. Výbor zdôrazňuje, že je potrebné vyčleniť dostatok prostriedkov na os 3 v rámci 2. piliera na zvýšenie kvality života na vidieku a diverzifikáciu vidieckeho hospodárstva.

10. Výbor regiónov vyzdvihuje osobitnú subsidiárnu zodpovednosť pri tvorbe budúcej politiky súdržnosti a poľnohospodárskej politiky. Bez spochybňovania spoločných východísk v týchto oblastiach politiky a prínosu spoločnej politiky treba povedať, že miestne a regionálne orgány musia byť viac než doteraz zapájané do tvorby budúcich pilierov budúcej SPP. Ak sa má zároveň dosiahnuť akceptácia spoločných východísk SPP, posilniť miestna zodpovednosť a zlepšiť akceptácia v spoločnosti, je bezpodmienečne nevyhnutné vytvoriť viacúrovňový rámec riadenia (členské štáty EÚ, regióny a obce). Zároveň sa však musí zabrániť tomu, aby sa dodržiavaním zásady subsidiarity vytvorilo zbytočne veľa úrovní plánovania, čo by spôsobilo neúnosnú administratívnu náročnosť.

Výzvy SPP

Ďalej konštatuje, že:

11. Dopyt po potravinách bude celosvetovo rásť. Vyplýva to jednak z očakávaného prírastku svetového obyvateľstva, a jednak zo stúpajúcej kúpnej sily a s tým spojených zmien vo výžive v mnohých rozvíjajúcich sa krajinách. SPP, ktorej hlavnou úlohou je predovšetkým zabezpečiť výživu ľudí v Európe a podieľať sa na potravinovej rovnováhe, môže a musí prispieť k uspokojovaniu tohto rastúceho dopytu vo svete. Okrem toho poľnohospodárstvo významne prispieva aj k ponuke verejných statkov, čo sa môže prejaviť prostredníctvom zásobovania energiou a technickými plodínami, ktoré bezprostredne nekonkurujú potravinárskej výrobe, a zachovania dynamického vidieka.

12. Vzhľadom na tieto skutočnosti nemožno o budúcnosti SPP rozhodovať nezávisle od budúcnosti európskej obchodnej politiky. Ak chce EÚ prispievať k potravinovej bezpečnosti vo svete, musí sa obchodná politika EÚ a medzinárodná obchodná politika aj v rámci WTO postarať o to, aby mohlo poľnohospodárstvo v EÚ vyrábať za spravodlivých podmienok. Ak musia poľnohospodári plniť požiadavky, ktoré sú nad rámec medzinárodných noriem a spôsobujú im dodatočné náklady, musia sa tieto viacnásobky zohľadniť pri dovozných pravidlách v rámci medzinárodných obchodných dohôd.

13. Poľnohospodárska činnosť je mimoriadne spätá so životným prostredím. Udržateľné využívanie prírodných

zdrojov je preto nielen oprávneným záujmom spoločnosti, ale aj životne dôležitým záujmom samotných poľnohospodárov a rozhodujúci význam má tiež pre zachovanie potenciálu poľnohospodárskej produkcie. Poľnohospodárstvo sa preto musí podieľať aj na riešení výziev klimatických zmien, straty úrodnosti pôdy, nedostatku a znečistenia vody, straty životného priestoru a biologickej rozmanitosti a SPP musí podporovať riešenia týchto očakávaných problémov.

14. Pritom treba zdôrazniť predovšetkým úlohu poľnohospodárstva pri boji proti klimatickým zmenám. Poľnohospodári už vynaložili veľké úsilie, aby podstatne znížili emisie skleníkových plynov. Okrem toho sa však ešte musí intenzívne pracovať na vývoji stratégií prispôsobovania sa klimatickým zmenám, aby poľnohospodári aj v budúcnosti mohli plniť spomenuté funkcie. Rovnako treba vyzdvihnúť úlohu, ktorú môže zohrávať pôda pri zachytávaní CO₂, pričom sa zlepšuje jej úrodnosť, keďže sa v nej zvyšuje obsah organických látok, a tiež treba vyzdvihnúť zachytňujúcu schopnosť drevín. Poľnohospodárstvo je jedným z kľúčových odvetví na riešenie tohto problému. Prispieva k udržateľnému zásobovaniu energiou a k vytvoreniu vyváženej kombinácie zdrojov na základe technických plodín. Osobitnú úlohu pritom zohrávajú aj regióny a obce, ktoré podporujú inovatívne energetické koncepcie založené na biomase. Najdôležitejším udržateľne vyrábaným zdrojom energie je pritom drevo. Preto je nevyhnutné aj naďalej podporovať v rámci územného rozvoja tak lesné hospodárstvo v týchto regiónoch, v ktorých má les významnú ochrannú a protierozívnu funkciu a je príznačný pre turistov, ako aj využívanie odpadu z prerezávania drevín.

15. Výbor regiónov podporuje postoj Komisie, aby sa poľnohospodárska politika aj naďalej opierala o dva navzájom zosúladené piliere, pričom doterajšie zameranie pilierov sa má zachovať. Výbor však zdôrazňuje, že je potrebné lepšie vyjadriť ciele stanovené pre oba piliere.

16. Priame platby v prvom pilieri zabezpečujú príjmy poľnohospodárov, odmeňujú ich za poskytovanie verejných statkov, ako je ochrana krajiny, ochrana životného prostredia a potravinová bezpečnosť, bez ktorých sa dnes európski občania už nechcú zaobísť. Tieto platby majú zároveň kompenzovať dodržiavanie prísnejších noriem EÚ oproti normám konkurentov na svetovom trhu a zmierňovať následky výkyvov cien na trhu.

17. Z druhého piliera sa podporuje rozvoj vidieka, preto musí byť prispôbený potrebám regiónov a na jeho vytváraní sa musia podieľať regióny a miestne samosprávy, keďže sú spoluzodpovedné za formovanie 2. piliera prostredníctvom spolufinancovania.

18. Výbor regiónov zdôrazňuje, že ciele spoločnej poľnohospodárskej politiky sa dajú dosiahnuť iba vtedy, ak budú aj po roku 2014 k dispozícii dostatočné finančné prostriedky.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

Priame platby

19. Zdôrazňuje, že priame platby musia ako odmena za poskytovanie verejných statkov a ako kompenzácia za prísnejšie výrobné normy EÚ aj naďalej predstavovať základ stabilizovania príjmov poľnohospodárov, a to vždy pod podmienkou, že zrušenie viazanosti platieb nespôsobí riziko zániku produkcie v oblastiach s trvalým prírodným znevýhodnením.

20. Podporuje požiadavku spravodlivejšieho rozdeľovania priamych platieb v budúcnosti, pretože súčasný systém priamych platieb, ktorý sa zakladá na množstvách vyrobených v minulosti, narušuje hospodársku súťaž v EÚ a musí byť nahradený systémom, v ktorom sa všetky formy poľnohospodárskej výroby budú posudzovať rovnakým spôsobom.

21. Zastáva názor, že jednotné platby podnikom sa musia naďalej vzájomne približovať, aby sa zabránilo trhovej nerovnováhe v EÚ. Zdôrazňuje však, že pri rozdeľovaní prostriedkov jednotlivým členskými štátom sa musia zohľadňovať obidva pilieri.

22. Vyslovuje sa za to, aby sa pokračovalo s modelom jednotnej platby neviazanej na druh výroby a podporuje návrhy Komisie na čo najrýchlejšie zrušenie poskytovania historických jednotných podnikovo individuálnych platieb. Prihovára sa teda za platby podľa regiónov.

23. Zdôrazňuje nevyhnutnosť odstrániť počas tohto postupného prechodu nerovné rozdelenie jednotnej platby podnikom v rámci členských štátov, ktoré priniesol model historického rozdeľovania, pretože nezodpovedá duchu zrušenia viazanosti na druh výroby, a ktoré spôsobovalo a spôsobuje trhovú nerovnováhu v členských štátoch. Zdôrazňuje však, že je potrebné stanoviť prechodné obdobie, ktoré umožní podnikom prispôbiť sa novému systému platieb.

24. Podporuje návrh Komisie zaviesť hornú hranicu jednotných platieb podnikom. Zdôrazňuje, že musí zohľadňovať rozdielne formy podnikov, vytváranie zoskupení a príspevky jednotlivých podnikov k zamestnanosti, ako aj počet členov v prípade právnických osôb, a nesmie byť prekážkou moderných štrukturálnych zmien poľnohospodárstva v Európskej únii.

25. Vyzdvihuje úvahy Komisie o tom, že aj budúcnosti sa musí počítať s viazanými platbami na územiach so špecifickými problémami a pre také formy poľnohospodárskej činnosti, ktoré

sú mimoriadne dôležité na zachovanie poľnohospodárstva na daných územiach. V tejto súvislosti treba poukázať na význam hospodárskych zvierat skrmujúcich objemové krmivá v horských, arktických, ostrovných a riedko osídlených oblastiach, všetky výrobné systémy, ktoré si vzhľadom na klímu a zložitý terén vyžadujú zvláštnu podporu, a osobitne aj na význam zachovania mliečného hospodárstva v týchto oblastiach po skončení platnosti systému kvót v odvetví výroby mlieka. Bez fungujúceho mliečného hospodárstva nie je možné zachovať poľnohospodársky využívané plochy, predovšetkým lúky, pasienky v horských a stredných horských polohách a lesy v oblasti Stredozemného mora využívané ako pastviská. Osobitný význam majú aj olivové háje s nízkymi výnosmi v stredných horských oblastiach a iných oblastiach s agroklimatickými obmedzeniami. Okrem toho je pre zachovanie ekosystémov európskych pastvín a udržanie činnosti v daných regiónoch tiež veľmi dôležité zachovanie sektora hovädzieho, ovčieho a kozieho mäsa. Stratou týchto plôch pre poľnohospodárstvo by sa stratila jedinečná kultúrna krajina týchto území. Vďaka chovu hovädzieho dobytku sa okrem toho využívajú aj menej úrodné pôdy v prímestských oblastiach. Je to dôležité z hľadiska zachovania voľného priestoru (napr. záplavového územia), ktorý sa tak zároveň do určitej miery hospodársky využíva. Životaschopnosť tohto odvetvia bude bez viazanej podpory ohrozená a sektor nebude môcť ďalej plniť túto úlohu

26. Je potrebné, aby sa vyčerpali limity pre viazané platby, ktoré povoľuje WTO.

27. Podporuje odporúčanie Komisie, aby sa jednotné platby na znevýhodnených územiach zvýšili, a tým sa kompenzovali zvýšené výrobné náklady a podporilo celoplošné poľnohospodárstvo v celej Európe. Zdôrazňuje, že takéto zvýšenie v duchu spravodlivého zabezpečenia príjmov poľnohospodárov vo všetkých európskych regiónoch je správne a nevyhnutné.

28. Zdôrazňuje, že aktívnu úlohu pri riešení nových environmentálnych problémov nemôžu zohrávať len SPP a poľnohospodári, navyše bez toho, aby sa zvýšili finančné prostriedky na tento účel.

29. Zdôrazňuje, že poľnohospodársko-ekologické programy v 2. pilieri majú prispieť k dosiahnutiu cieľa zameraného na to, aby sa poľnohospodárstvo zameriavalo viac aj na otázky ochrany životného prostredia. V tejto súvislosti treba poukázať na to, že niektoré členské štáty používajú v 2. pilieri menej ako 10 % celkového rozpočtu a tým poľnohospodárom sotva ponúkajú poľnohospodársko-ekologické programy. Navrhuje preto, aby boli v budúcnosti všetky členské štáty povinné použiť najmenej 10 % celkového rozpočtu v 2. pilieri na poľnohospodársko-ekologické programy a aby sa na to mohlo použiť zredukované spolufinancovania najmenej 10 %.

30. Domnieva sa, že spoločná poľnohospodárska politika by mala lepšie podporovať biologické poľnohospodárstvo a integrované poľnohospodárstvo, pretože prispievajú k rozvoju politiky trvalo udržateľného rozvoja.

31. Vzhľadom na rýchle starnutie aktívnych roľníkov v Európskej únii považuje za veľmi dôležité plánovať doplnkové opatrenia pre mladých roľníkov. Podpora mladých roľníkov, ktorá bola doteraz ponúkaná v 2. pilieri sa ukázala ako nedostatočná na to, aby sa zastavilo pokračujúce starnutie aktívnych poľnohospodárov. Dnes je v EÚ iba 7 % roľníkov mladších ako 35 rokov, kým tretina je staršia ako 65 rokov. Musí sa preto preskúmať, či je možné počítať v 1. pilieri so zvýšením priamych platieb mladým roľníkom, aby sa tak vytvoril doplňujúci stimul pre mladých ľudí začať činnosť v poľnohospodárstve.

32. Pripomína, že na to, aby mladšie generácie začali s poľnohospodárskou činnosťou na vidieku, sú potrebné primerané verejné služby. Ich podnecovaním k nadobúdaniu inovatívnych a ekologicky vhodných výrobných sústav a poskytovaním nových alternatívnych hospodárskych príležitostí sa môže zachovať vidiecka poľnohospodárska kapacita.

33. Podporuje návrh Komisie zaviesť pre malé poľnohospodárske podniky zjednodušené a špecifické pravidlá podpory, aby sa predovšetkým aj v znevýhodnených oblastiach zachovalo maloroľnícke poľnohospodárstvo, a to tým, že by sa umožnilo poskytnúť týmto podnikom dodatočnú podporu a odstrániť by sa byrokratická záťaž. Zdôrazňuje pritom, že 82 % poľnohospodárov v Európe dostáva podporu menej ako 5 000 eur, takže zníženie byrokracie by maloroľníkom prinieslo značné odľahčenie od byrokracie a zvýšenú akceptáciu SPP u poľnohospodárov.

34. Zdôrazňuje, že krížové plnenie a integrovaný správny a kontrolný systém sa musia zjednodušiť bez toho, aby to spochybňovalo funkčnosť tohto systému. Vychádzať sa pritom má zo zavedenia kľúčových kritérií kontroly krížového plnenia na mieste platných v celej EÚ a zníženia kontrolných kvót pri krížovom plnení a integrovanom správnom a kontrolnom systéme na polovicu s cieľom zosúladiť požiadavky a kontrolu v jednotlivých európskych regiónoch, pokiaľ členské štáty preukážu, že majú funkčné systémy, ako aj z uplatňovania tolerančných limitov vyplývajúcich z praxe.

35. Stotožňuje sa s názorom Komisie, že platby sa musia obmedziť na aktívnych poľnohospodárov, pričom sa však nesmú znevýhodňovať poľnohospodári, pre ktorých ide o doplnkovú činnosť a ktorí práve v znevýhodnených oblastiach zohrávajú dôležitú úlohu pri zachovaní poľnohospodárstva. Navrhuje však, aby Komisia uviedla základnú definíciu pojmov „aktívny poľnohospodár“ a „poľnohospodárska pôda“, ktorá by sa mohla doplniť na úrovni členských štátov alebo regiónov.

36. Zastáva názor, že v oblastiach, ktoré sú doteraz upravované samostatnými pravidlami organizácie trhu a v ktorých sa preto systém neviazaných jednotných platieb podnikom nepoužíva vôbec alebo sa používa iba čiastočne, ako v odvetví pestovania ovocia a zeleniny, vo vinohradníctve alebo pri produkcii cukru, by sa tieto špecifické pravidlá organizácie trhu mali zachovať.

Trhové opatrenia

37. Vyjadruje obavy v súvislosti s predbežnými hlavnými usmerneniami, ktoré Komisia uverejnila pre oblasť regulácie poľnohospodárskych trhov po roku 2013, a domnieva sa, že neoddeliteľnou súčasťou budúcnosti SPP je zachovanie nástrojov verejnej regulácie trhov s cieľom obmedziť kolísavosť cien a zabezpečiť stabilné ceny pre výrobcov a spotrebiteľov.

38. Poukazuje na to, že uprednostňovanie tovaru zo Spoločenstva musí byť aj naďalej dôležitou zásadou SPP a že podstatne prispieva k potravinovej sebestačnosti Európy.

39. Zastáva názor, že trhové nástroje, ktoré ešte jestvujú, ako intervencie, súkromné a verejné skladovanie a obmedzené vývozné dotácie na citlivé výrobky sa ukázali ako bezpodmienečne nutné, a preto majú zostať zachované ako bezpečnostná sieť so zodpovedajúcou rozpočtovou položkou.

40. Poukazuje na to, že zrušenie viazanosti viedlo k intenzívnejšiemu trhovému zameraniu európskeho poľnohospodárstva, tento vývoj sa však prejavuje zvýšenou nestabilitou cien, ktorá ohrozuje udržateľnosť podnikov.

41. Zároveň poukazuje na to, že trhové nástroje musia byť navrhnuté na jednej strane s cieľom zabezpečiť zásobovanie poľnohospodárskych trhov, a tak chrániť poľnohospodárov pred prudkým poklesom cien a následnou stratou príjmov, a na druhej strane s cieľom obmedziť kolísavosť spotrebiteľských cien potravín.

42. Domnieva sa, že tieto nástroje je nevyhnutné zlepšiť. Treba preto preskúmať možnosť rozšíriť zoznam produktov, na ktoré sa vzťahuje dočasné skladovanie, predĺžiť obdobie intervencie a zaviesť opatrenia na dočasné prerušenie výroby. Taktiež je potrebné vhodnými prostriedkami zamedziť zneužívaniu pri obchodovaní s poľnohospodárskymi surovinami bez toho, aby sa narušilo fungovanie trhu. Všetky tieto kroky majú za cieľ zabrániť kolísavosti trhov, ktorá je dôsledkom poľnohospodárskej a sanitárnej krízy.

43. Poukazuje na to, že podiel poľnohospodárov na pridanej hodnote, ktorá sa vytvára v celom potravinovom reťazci sa stále znižuje a že sa musia vyvinúť trhové nástroje, ktoré zabránia tomuto vývoju. V tejto súvislosti žiada Komisiu, aby pri všetkých druhoch výrobkov vytvorila rámcové pravidlá spájania výrobcov a vytvárania odvetvových zväzov, a tým upevnila postavenie poľnohospodárov v potravinovom reťazci. Okrem toho, osobitne pri výrobe mlieka v oblastiach s prírodným znevýhodnením alebo v iných oblastiach so zraniteľnou štruktúrou alebo systémami výroby by sa malo podporovať spájanie výrobcov a spoločné uvádzanie výrobkov na trh, aby sa stlmili účinky končiacieho systému kvót na mlieko a zabránilo presunu výroby inam.

44. Uvítal by, keby Komisia vyšetrila dosah sprostredkovateľov maloobchodného predaja na výrobcov potravín, distribútorov, dodávateľov, spotrebiteľov a životné prostredie v širšom zmysle.

45. Domnieva sa, že je potrebné prehodnotiť predpisy Spoločenstva vzťahujúce sa na hospodársku súťaž, aby sa umožnila skutočná rovnováha v potravinovom reťazci.

46. Zastáva názor, že sa musia okrem nástrojov verejného riadenia trhu rozvíjať vzájomné preventívne systémy, ako je poisťenie proti viacerým rizikám, a že sa v tejto súvislosti musia vytvoriť členským štátom podmienky, aby mohli podporovať spojenia a kooperáciu poľnohospodárov medzi sebou s cieľom vzájomného zaistenia alebo s ďalšími článkami potravinového reťazca, čo by viedlo k odbúraní byrokracie.

47. Podčiarkuje, že EÚ v minulých rokoch vynaložila veľkú snahu na skončenie uplatňovania vývozných dotácií. Poukazuje však na to, že úplné odstránenie tohto trhového nástroja musí byť podmienené aj ochotou tretích krajín vzdať sa používania tohto nástroja v medzinárodnom obchode v rámci WTO. V tomto prípade by boli nevyhnutné nástroje na podporu vývozu, ktoré by boli v súlade s pravidlami WTO.

48. Žiada Komisiu, aby dôsledne preskúmala účinky skončenia platnosti systému kvót a vyvinula opatrenia, ktoré zabezpečia výrobné a spracovateľské štruktúry.

49. Žiada Komisiu, aby sa v rámci možností navrhovaných pre oblasť regulácie odvetvia cukru a izoglukózy zohľadnilo smerovanie, ktoré zabezpečí európsku výrobu a príjmy pre pestovateľov a spracovateľov cukrovej repy, čo umožní pokračovať v pestovaní tejto plodiny a zachovať súčasne spracovateľské podniky.

50. Žiada Komisiu, aby v tejto súvislosti zintenzívnila svoje úsilie pri výskume a vývoji inovácií a v súvislosti s podporou odbytu. Preto žiada, aby sa v budúcich európskych výskumných a rozvojových programoch venovala neustála pozornosť potravinárskemu výskumu.

51. Vyzýva Komisiu, aby v obchodnej politike, obzvlášť pri dvojstranných dohodách ofenzívne zastupovala aj záujmy európskeho poľnohospodárstva a zohľadňovala účinky obchodnej politiky na SPP a osobitne dvojstranných dohôd alebo dohôd v rámci WTO na európske poľnohospodárstvo, pričom na zabezpečenie európskych noriem udržateľnosti na svetovej úrovni sú rozhodujúcim činiteľom rokovania WTO.

52. V tejto súvislosti poukazuje na to, že je právom spotrebiteľov požadovať aj pri dovážaných potravinách dodržiavanie prísnych noriem poľnohospodárstva v EÚ týkajúcich sa sociálnych práv, bezpečnosti potravín, ochrany životného prostredia, kvality, ako aj ochrany zvierat, ktoré treba dôsledne hájiť pri medzinárodných a dvojstranných obchodných rokovaniach.

Rozvoj vidieka

53. Konštatuje, že napriek úsiliu EÚ v SPP a politike súdržnosti dochádza v mnohých vidieckych oblastiach v Európe naďalej k vyľudňovaniu a regresívnemu vývoju a úroveň rozvoja týchto území je pod priemerom Európskej únie a ďaleko pod úrovňou väčšiny mestských území.

54. Upozorňuje na osobitnú úlohu, ktorú zohrávajú poľnohospodári v prímestských oblastiach, v ktorých môžu byť intenzívne tlaky na vidiecke a poľnohospodárske zdroje, a zdôrazňuje že táto produkcia potravín a verejných statkov v blízkosti mestského obyvateľstva by sa mala zachovať.

55. Zdôrazňuje preto význam 2. piliera poľnohospodárskej politiky pri celkovom rozvoji vidieka a prímestských oblastí.

56. Podčiarkuje význam 2. piliera SPP pri modernizácii poľnohospodárstva, zachovávaní a sociálno-ekonomickom zlepšovaní poľnohospodárskych štruktúr a osobitne tiež celkovo pri zachovávaní a zlepšovaní vidieckych oblastí a ich spoločenstiev. Je preto potrebné mať takú politiku rozvoja vidieka, ktorá bude podporovať konkurencieschopnosť poľnohospodárstva, pričom časť tejto politiky je potrebné venovať krokom v oblasti poľnohospodárskych štruktúr a infraštruktúr a v agropotravinárstve.

57. Zdôrazňuje, že rozvoj vidieka môže významne prispieť k uskutočneniu cieľov EÚ stanovených v stratégii Európa 2020. Je však potrebné, aby sa jasne chápalo a bolo jasne odlišené, čo sú úlohy tematickej politiky EÚ a jej finančných tokov (menovite klimatické zmeny, energetika) a čo by sa malo podporovať z fondov SPP (alebo regionálnych fondov).

58. Konštatuje, že opatrenia na rozvoj vidieka sú súčasťou druhého piliera SPP a sú teda poľnohospodársko-politickým opatrením, ale úzko súvisia aj s politikou súdržnosti. Preto je nevyhnutné pri programovaní zosúladiť ciele 2. piliera poľnohospodárskej politiky s politikou súdržnosti, aby sa predišlo prípadnej súbežnej činnosti alebo zabránilo vzniku „sivých zón“ a využili sa synergie a aby sa poľnohospodárstvo znovu stalo stredobodom záujmu politiky rozvoja vidieka. V tejto súvislosti žiada, aby sa zosúladiť administratívne pravidlá, ktorými sa riadia rozličné európske fondy.

59. Opätovne vyjadruje podporu návrhu vymedziť spoločný strategický rámec, ktorý bude zahŕňať štrukturálne fondy a iné fondy územného rozvoja ako EPFRV a FEP.

60. Žiada, aby sa subsidiárna zodpovednosť regiónov pri tvorbe 2. piliera poľnohospodárskej politiky osobitne rešpektovala tak, že sa pri jeho tvorbe bude postupovať skutočne v duchu viacúrovňového riadenia, pri ktorom sa pri úprave opatrení podľa špecifických potrieb regiónov zohľadňuje ich osobitný význam a osobitná kompetentnosť. V tejto súvislosti zdôrazňuje subsidiárny prístup v 2. pilieri, podľa ktorého si členské štáty resp. regióny na vlastnú zodpovednosť podľa regionálnych daností vyberú, ktoré opatrenia budú uplatňovať.

61. Preto je presvedčený, že príprava politiky a fondov rozvoja vidieka prístupom zdola nahor by sa mala v prvom rade a predovšetkým uskutočňovať prostredníctvom silných miestnych rozvojových partnerstiev.

62. Vzhľadom na rýchle starnutie aktívnych európskych roľníkov považuje za naliehavo nutné plánovať príťažlivé opatrenia pre mladých roľníkov s cieľom prilákať nové sily do tohto odvetvia a doplniť podporu mladých roľníkov ponúkanú doteraz v 2. pilieri.

63. Žiada tiež, aby sa zaviedli špeciálne opatrenia na realizáciu návrhov obsiahnutých v balíku opatrení kvality, ako je podpora modernizácie poľnohospodárskych podnikov, ktoré vyrábajú kvalitné výrobky, a podpora kampaní zameraných na informovanie spotrebiteľov.

64. Považuje za potrebné, aby sa poradenstvo podnikom popri poradenstve o krízovom plnení rozšírilo na všetky dôležité oblasti poradenstva (výrobné techniky, podniková ekonomika, zvládanie nových výziev, zavádzanie inovácií a otázky týkajúce sa spravovania životného prostredia, opatrenia na zmiernenie klimatických zmien atď.) a aby sa v 2. pilieri vytvorili vhodné opatrenia na jeho podporu. Sústreďiť sa pritom treba na podporu akreditovaných poradenských služieb. Cieľom musí byť sprístupniť všetkým poľnohospodárom v EÚ kompetentné poradenské služby bez ohľadu na to, či ich ponúka štát, verejnoprávne spoločnosti alebo súkromné podniky.

65. Poukazuje na osobitný význam, ktorý má diverzifikácia pre malé poľnohospodárske podniky a podniky v znevýhodnených alebo v najsevernejších regiónoch s veľmi nízkou hustotou obyvateľstva a v ostrovných, cezhraničných a horských regiónoch, a preto požaduje zavedenie stimulačných opatrení.

66. Vyzdvihuje význam ponuky vysoko kvalitných kvalifikačných opatrení pre poľnohospodárov, predovšetkým po období odbornej prípravy. Rýchle zmeny v poľnohospodárstve

a potravinárstve a v súvisiacich odvetviach si vyžadujú celoživotné vzdelávanie.

67. Víta snahy Komisie podporovať v rámci 2. piliera poľnohospodárskej politiky spoluprácu poľnohospodárov, obzvlášť pri spoločnom využívaní prevádzkových prostriedkov, uvádzaní výrobkov na trh, spoločnej organizácii práce, či pri spoločnom úsilí pri chove zvierat, a tak zmenšiť konkurenčné nevýhody štrukturálne malých podnikov.

68. Zdôrazňuje význam 2. piliera SPP osobitne pre podniky v znevýhodnených oblastiach a preto podporuje návrh Komisie aj naďalej ponúkať kompenzačné príplatky ako súčasť plánov rozvoja krajiny. Prítom navrhuje, aby sa zachoval súčasný rozsah vlastného rozhodovania a zvýšila súčasná horná hranica, čím by sa vyšlo v ústrety horským oblastiam s osobitnými štrukturálnymi ťažkosťami a prímestským oblastiam so značne urbanizovanou krajinou. Okrem toho navrhuje, aby sa najsevernejšie regióny s veľmi nízkou hustotou obyvateľstva, ostrovné, cezhraničné a horské regióny podporovali prostredníctvom špecifického balíka opatrení, ktorého súčasťou by mohli byť príspevky na náklady na výkup poľnohospodárskych výrobkov, špecifické opatrenia pre horské pasienky, príspevky na zachovanie biologickej rozmanitosti, ako aj uznanie horských výrobkov v rámci revízie politiky kvality Európskej únie.

69. Zdôrazňuje, že v mnohých regiónoch musí byť zlepšenie konkurencieschopnosti nevyhnutne sprevádzané zlepšením poľnohospodárskej infraštruktúry. Okrem toho vyzdvihuje skutočnosť, že inovácie sú základným predpokladom prispôsobenia sa klimatickým zmenám, zvýšenia účinnosti využívania zdrojov a optimalizácie riadenia podnikov, a preto sa musia vo väčšej miere podporovať.

70. Poukazuje na to, že Komisia sa snaží o nové vymedzenie znevýhodnených prechodných oblastí, ktoré by bolo jednotné v celej EÚ, a vyjadruje obavy, pokiaľ ide o zavádzanie tejto revízie do praxe. Zastáva názor, že nové kritériá, ktoré sa použijú, musia byť cieleňé a členským štátom a regiónom sa pritom musí poskytnúť dostatočná subsidiarita a flexibilita. Podčiarkuje, že nové vymedzenie bude v každom prípade zmeriňované primeranými prechodnými obdobiami.

71. Zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa pri ťažkostiach, ktoré predstavujú klimatické zmeny a potreba udržateľného rozvoja vidieka, zintenzívnila a uľahčila podpora opatrení zameraných na udržateľné využívanie vody v poľnohospodárstve, na zníženie jej spotreby a obmedzenie znečisťovania vôd, ako aj opatrení na podporu dopĺňania podzemných vôd (napr. údržba zadrživacích terás na ostrovoch a v horských oblastiach, zvýšenie úrodnosti pôdy) a opatrení na prevenciu škôd a obnovu poľnohospodárskej infraštruktúry poškodenej klimatickými katastrofami.

72. Zdôrazňuje význam poľnohospodársko-ekologických programov a žiada, aby v budúcnosti všetky členské štáty najmenej 10 % celkového rozpočtu na poľnohospodárstvo, ktorý majú k dispozícii, použili na poľnohospodársko-ekologické programy, čím by účinne prispeli k udržateľnosti poľnohospodárstva a uznaniu poľnohospodárskych systémov s vysokou prírodnou hodnotou, ktoré umožňujú zachovávať a obnovovať biodiverzitu poľnohospodárskeho priestoru a podieľajú sa na lepšej ochrane vody a pôdy.

73. Vyzdvihuje skutočnosť, že pri poľnohospodársko-ekologických programoch sa musí opäť zaviesť stimulačný komponent, aby boli pre poľnohospodárov prijateľnejšie, a zároveň sa musia zohľadniť vonkajšie účinky, ktoré sú dôsledkom určitých poľnohospodárskych postupov.

74. Zastáva názor, že uplatňovanie opatrení v pláne rozvoja krajiny sa dá značne uľahčiť umožnením spolufinancovania tretími subjektmi.

75. Zdôrazňuje, že aktívne lesné hospodárstvo má zvláštny význam z hľadiska bezpečnosti mnohých vidieckych území, predovšetkým horských, a takisto z hľadiska turistickej prítlačnosti, a preto majú mať regióny možnosť podporovať lesné hospodárstvo v plánoch rozvoja krajiny.

76. Podčiarkuje význam iniciatívy LEADER pri integrovanom rozvoji vidieka, obzvlášť na základe zásady zdola nahor, ktorá

sa ukázala ako veľmi účinná a vyzýva Komisiu, aby takýto prístup ponúkala aj v budúcnosti a aby ho zintenzívnila. V rámci iniciatívy LEADER sa však musia vytvoriť lepšie podmienky na koordináciu rôznych projektov v rámci miestnych plánov rozvoja. Je však nevyhnutné, aby mala iniciatíva LEADER v budúcnosti flexibilnejšiu podobu a aby sa uprednostňovali inovatívne prístupy. Systém osí platný v súčasnosti pri príprave plánu rozvoja krajiny sa ukázal ako nepružný, preto je nutné poskytnúť miestnym orgánom a regiónom väčšiu pružnosť, čím sa lepšie zohľadnia miestne potreby. Je nevyhnutné zjednodušiť realizáciu plánu rozvoja krajiny, obzvlášť výkazníctvo.

77. Okrem toho je presvedčený, že prístup podľa iniciatívy LEADER by sa mal používať v spojení s modelom miestneho rozvojového partnerstva založeného na miestnych stratégiách rozvoja s prístupom zdola nahor, viacodvetvovými aktivitami, spoluprácou pri inovácii a s vytváraním sietí.

78. Zastáva názor, že obmedzenia pri podpore investícií do potravinárskych podnikov sa musia prispôsobiť štrukturálnemu vývoju (zvýšenie resp. zrušenie medzí pri malých a stredných podnikoch).

79. Vyzdvihuje, že náklady na prípravu, realizáciu, hodnotenie, sledovanie programov a sprievodné činnosti k nim sú príliš vysoké a preto sa musia výrazne znížiť.

V Bruseli 11. mája 2011

Predsedníčka
Výboru regiónov
Mercedes BRESSO